

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

**MOCZYDLNICA
DWORSKA**

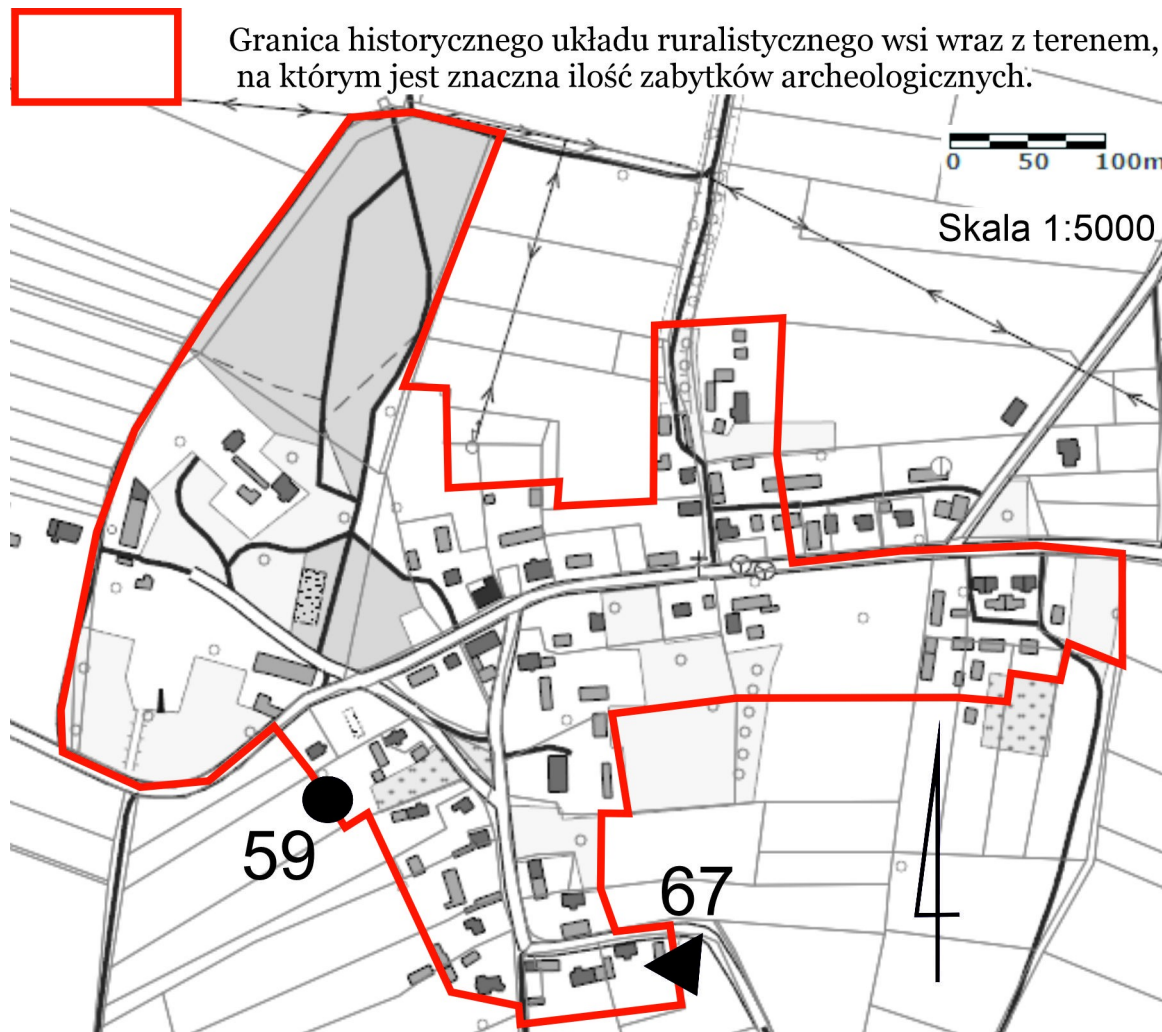
1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

**pradzieje, 1281, 1787, 1830,
1945**

9. Materiały
graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°24'04"N 16°36'10"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1281 r. - Mocydlnitz; 1284 r. - Mochidlnicz; 1360 r. - Motschelnitz; 1376 r. - Moczeldewicz; ok. poł. XVIII w. - Herm Motschelnitz; 1787 r. - Herrnmotschelnitz; 1829 r. - Herm Motschelnitz; 1830, 1845, 1873, 1891, 1912, 1937, do 1945 r. - Herrnmotschelnitz.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy polskiej-pierwotnej, z dodatkiem „Herm” - pańska, dworska (w odróżnieniu od Moczydlnicy Klasztornej, znajdującej się w gminie Wińsko). Po 1945 r. do nazwy Moczydlnica dodano także i ten przymiotnik.

Historia wsi i dóbr: W 1281 r. w dokumencie - ugodzie księcia Henryka Głogowskiego z dnia 16 kwietnia wymienieni są Nicolaus i Pasko de Mocydlnitz oraz ich spadkobiercy w *Urschkau*. W 1284 r. we wsi znajduje się kościół parafialny. W sprawozdaniu z dnia 9 lipca, sporządzonego przez oficjalnego przedstawiciela biskupa Tomasza w Otmuchowie dla swego pracodawcy, wymieniony jest proboszcz z Moczydlnicy. W XIII i XIV w. Moczydlnica Dworska płaci dziesięcinę biskupowi wrocławskiemu. W 1376 r. w dokumencie kardynała Johannes od św. Marka z dnia 14 stycznia wzmiankowany jest kościół parafialny w tej wsi. W 1461 r. Starostą wołowskim jest Petrus Motschelnitz. W 1505 r. Starostą w Wołowie jest Melchior von Motschelnitz *auf Polgsen* z Pelczyna. W 1787 r. Moczydlnica Dworska jest wsią szlachecką. Należy do niej Kłopotówka. W 1830 r. Moczydlnica Dworska znajduje się na obszarze okręgu wołowskiego. Należą do niej: Kretowice - folwark za wsią, Kłopotówka - kolonia i folwark oraz młyn wodny. W 1845 r. We wsi znajduje się majątek parafialny, należący do tutejszego ewangelickiego kościoła parafialnego. Parafia ewangelicka obejmuje wsie: Bożen, *Domnilz*, *Kuriera*, Moczydlnicę Klasztorną oraz przysiółki: Kretowice i Kłopotówkę należące do Moczydlnicy Dworskiej. W 1912, 1937 r. tutejsze dobra mają status majątku rycerskiego. Należą doń folwark Kłopotówka oraz Kretowice.

Niewielka wieś wielodrożnia o zasadniczej osi wschód - zachód. W centrum wsi drogi tworzą trójkąt. Zachodni kraniec wsi zajmuje dawny majątek: zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem. Zabudowa wiejska jest nieregularna, w większości zagrodowa, zwarta jedynie w południowej części wsi. Na zachód od wsi, po północnej stronie drogi zlokalizowany jest cmentarz.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

14/59/73-24 ślad osadnictwa-pradzieje, osada- późne średniowiecze.

36/67/73-24 cmentarzysko ciałopalne- kultura łużycka.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚL 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis samtllicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu dworsko-folwarcznego i parku .

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość